

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

15.11.2022. Nr. 1.7-2/1102

Uz 30.08.2022. Nr.1-7.1/22/2043

Ķekavas novada pašvaldībai

Par SIA „ĶEKAVAS NAMI”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Ķekavas novada pašvaldības pavadvēstuli, kurā lūgts KP sniegt atzinumu par pašvaldības līdzdalības saglabāšanu SIA „ĶEKAVAS NAMI”, tai pievienoto juridisko un ekonomisko izvērtējumu par SIA „ĶEKAVAS NAMI” sniegtajiem pakalpojumiem (turpmāk – Izvērtējums) un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras¹ (turpmāk – LTRK) un Ķekavas novada uzņēmēju padomes² (turpmāk – ĶNUP) sniegtos viedokļus. Tāpat pavadvēstulei pievienots pašvaldības sagatavots rīcības plāns par turpmāko nepieciešamo darbību veikšanu, lai novērstu iespējamus pārkāpumus (turpmāk – Rīcības plāns).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskajai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, un konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka pašvaldība ir ievērojusi VPIL 88. panta otrajā daļā noteikto pienākumu veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī ir veikusi konsultācijas ar komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem, KP sniegs viedokli (atzinumu) par

¹ LTRK ieskatā publiska pārvalde var iesaistīties komercdarbībā, ja tā apsaimnieko valsts interesēm nozīmīgus stratēģiskos aktīvus un/vai tiek novērsta tirgus nepilnība. LTRK aicina pašvaldību regulāri vērsties pie privātā sektora pārstāvjiem, lai pārliecinātos par to interesi un iespējām nodrošināt konkrētos pakalpojumus. LTRK rīcībā esošā informācija liecina, ka privātais sektors būtu ieinteresēts sniegt vismaz dažus no kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem.

² ĶNUP norādīja, ka kvalitatīva atzinuma sagatavošanai ir nepieciešams vairāk laika un resursu nekā ĶNUP uz konkrēto brīdi bija pieejami. Vienlaikus ĶNUP aicināja pašvaldību ar to nākotnē sadarboties, sagatavot, izstrādāt un ieviest plānu/stratēģiju turpmākai ĶNUP līdzdalībai lēmumu pieņemšanā un atzinumu sagatavošanā.

pašvaldības veiktā Izvērtējuma atbilstību VPIL 88. panta noteikumiem.

No Izvērtējuma satura secināms, ka SIA „ĶEKAVAS NAMI” pamatdarbība sastāv no šādiem pakalpojumiem: ūdenssaimniecības pakalpojumi, siltumenerģijas ražošanas un siltumapgādes pakalpojumi, labiekārtošanas pakalpojumi³ (kuri saskaņā ar Izvērtējumā norādīto nelielā apjomā tiek sniegti arī iedzīvotājiem un citiem apsaimniekotājiem), namu apsaimniekošanas pakalpojumi un pašvaldībai piederošu īpašumu pārvaldīšana.

Tāpat no Izvērtējuma satura secināms, ka kapitālsabiedrība nodarbojas arī ar šādiem papildu pakalpojumiem: ūdenssaimniecības infrastruktūras (ūdenstornja) iznomāšana, ūdensskaitītāju nomainas pakalpojumi, lietus ūdens kanalizācijas sistēmu uzturēšanas pakalpojumi aglomerācijā Ķekava – Valdlauči, siltumapgādes infrastruktūras remontdarbu pakalpojumi un pašvaldībai piederošo publisko sanitāro mezglu apsaimniekošana.

Nemot vērā KP iedibināto praksi, KP konceptuāli nav iebildumu pret kapitālsabiedrības sniegtajiem ūdenssaimniecības un siltumenerģijas ražošanas un siltumapgādes pakalpojumiem, ņemot vērā, ka minēto pakalpojumu sniegšana vispārīgi atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktā noteiktajam izņēmumam, kad ir pieļaujama pašvaldības līdzdalība kapitālsabiedrībā.

Attiecībā uz kapitālsabiedrības sniegtajiem namu apsaimniekošanas pakalpojumiem, saskaņā ar KP iedibināto praksi, konkrēto pakalpojumu sniegšana būtu pamatota un atbalstāma tikai gadījumos, ja uz tiem būtu attiecināmi likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50. panta septītās daļas noteikumi un būtu konstatējams VPIL 88.panta pirmās daļas 1. punktā noteiktais priekšnoteikums jeb tirgus nepilnība.

Nemot vērā pašvaldības ģeogrāfisko lokāciju, izskatāmajā gadījumā nepietiek ar iespējamās tirgus nepilnības konstatēšanu pašvaldības administratīvajā teritorijā, KP ieskatā pašvaldībai būtu nepieciešams izskatīt citus alternatīvus risinājumus, piemēram, publiskā iepirkuma izsludināšanu, ar kura palīdzību varētu mēģināt piesaistīt uzņēmējus no Rīgas vai citām administratīvajām teritorijām.

Minētie secinājumi par namu apsaimniekošanu būtu attiecināmi arī daļā uz pārējiem kapitālsabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem, it sevišķi pašvaldībai piederošo īpašumu pārvaldīšanas un labiekārtošanas pakalpojumiem, proti, KP ieskatā, būtu nepieciešams izskatīt iespēju izsludināt publiskos iepirkumus, ar kuru palīdzību būtu ne tikai iespējams apzināt tirgus situāciju pašvaldības, t.sk. blakus esošajās administratīvajās teritorijās un novērst iespējamu nepamatotu publiskas personas kapitālsabiedrības darbību konkrētajā tirgū, bet arī iegūt ekonomiski pamatotāku piedāvājumu.

Tāpat KP vēlas vērst pašvaldības uzmanību uz kapitālsabiedrības sniegtajiem ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas un nomainas pakalpojumiem un Ķekavas novada domes 28.02.2019. saistošo noteikumu Nr. 5/2019 „Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas un lietošanas kārtība Ķekavas novadā” (turpmāk – Saistošie noteikumi) 98. punktā ietvertu nosacījumu.⁴ Pirmkārt, saskaņā ar KP līdzšinējo praksi, publiskas personas kapitālsabiedrībai būtu jāatsakās no konkrēto pakalpojumu sniegšanas, ja nav konstatējama tirgus nepilnība.⁵ Otrkārt, nav pieļaujama tādu tiesību normu iekļaušana Saistošajos noteikumos⁶, kuras nepamatoti ierobežotu citu tirgus dalībnieku darbību konkrētajā tirgū.

Ievērojot minēto, KP atbalsta pašvaldības iniciatīvu veikt izmaiņas Saistošajos noteikumos, izslēdzot no tiem vai precizējot Izvērtējumā norādīto tiesību normu un lūdz KP

³ Publisko zaļo zonu kopšana, zālienu pļaušana, dzīvzogu apcirpšana, publisko ceļu un laukumu uzturēšana (sakopšana), t.i. sniega tīrīšana, pretslīdes materiālu kaisīšana (ziemā), teritorijas slaucīšana un atkritumu savākšana publiskajām atkritumu tvertnēm.

⁴ Nosacījums, ka konkrētais pakalpojums ir sniedzams ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja klātbūtnē.

⁵ Valsts un pašvaldības ierobežo uzņēmēju iespējas sniegt individuālo ūdens patēriņa skaitītāju maiņas pakalpojumu. Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/posts/kp-valsts-un-pasvaldibas-ierobezo-uznemeju-iespejas-sniegt-individualo-udens-paterina-skaititaju-mainas-pakalpojumu>

⁶ Tiklīdz, cik uz konkrēto gadījumu nav attiecināms Ministru kabineta 09.12.2008. noteikumu Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu” 14.⁵punkts.

informēt par plānotajiem un veiktajiem pasākumiem divu mēnešu laikā no KP viedokļa (atzinuma) saņemšanas.

Tāpat KP atbalsta Izvērtējumā norādīto, ka pašvaldībai ir nepieciešams pārskatīt un pārstrādāt sniegto pakalpojumu cenu politiku, ietverot tajā pārskatāmu grāmatvedības atskaišu sistēmu un pakalpojuma galā cenā iekļaujot visas attiecināmās izmaksas.

Ņemot vērā, ka konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī novērst konkurences neitralitātes pārkāpumus, KP aicina pašvaldību un tās kapitālsabiedrību patstāvīgi ik pēc kāda laika veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu⁷, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju.

Noslēgumā, ņemot vērā, ka Izvērtējuma titullapā ir norādīts, ka Izvērtējums satur ierobežotas pieejamības informāciju un SIA „ĶEKAVAS NAMI” komercnoslēpumu, kā arī to, ka KP nākotnē vēlēšies šī atzinuma satura publicēšanu⁸, KP lūdz pašvaldību saprātīgā termiņā, taču ne vēlāk kā mēneša laikā, norādīt uz konkrētām šī KP viedokļa (atzinuma) vietām, kuras satur ierobežotas pieejamības informāciju un kuru publicēšana nav pieļaujama (iezīmējot tekstu citā krāsā vai kā citādi identificējot konkrēto informāciju). KP lūdz sniegt pašvaldību informāciju arī gadījumā, ja pašvaldības ieskatā KP viedoklis (atzinums) ierobežotas pieejamības informāciju nesatur, par to atsevišķi norādot.

Ar cieņu
priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁷ Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neitralitate

⁸ Kā tas tiek darīts arī ar citiem KP viedokļiem (atzinumiem) par publisko personu līdzdalību kapitālsabiedrībās un tiek veikts ar mērķi izglītēt sabiedrību konkrētajos jautājumos.